

KVALITET FRÅN TJECKIEN OCH SLOVAKIEN

av Peter Larsson

När det forna Tjeckoslovakien upplöstes 1992 och delades i Tjeckien och Slovakien, så undrade man om Tjeckoslovariens tidigare så högklassiga frimärksutgivning skulle bestå. Med några års facit i hand, så vet vi nu att de båda länderna förnämligt fullföljer en gammal fin frimärks tradition, med till mycket stor del handgraverade och ståltryckta frimärken.

Redan under mellankrigstiden var forna Tjeckoslovakien ett högt utvecklade industriland, vilket sörjde för landets kulturella och ekonomiska välfärd. För sa man alltid att det som tjeckisk teknisk industri betydde för Östeuropa, var detsamma som den västtyska industrin betydde för Västeuropa.

Tjeckoslovakien utvecklade en avancerad metallindustri, men även textil- och glasindustri hade stor betydelse och vann erkännande långt utanför landets gränser.

En världsberömd industri med gamla anor värd att nämnas är Skodaverken. Numera ingår Skodabilarna i Volkswagen-gruppen och tillverkas i Tjeckien i Mladá Boleslav, nordöst om Prag.

Även jaktvapen och tryckpressar (Adast) tillverkade i landet, har fått stora exportframgångar, tack vare god kvalitet och konkurrenskraftiga priser.

I staden Plzen (Pilsen) 80 kilometer sydväst om Prag i Tjeckien, tillverkas också sedan långt tillbaka i tiden flera

Eftersom lodjur finns i Slovakiens fauna, har man förstås också gett ut det vackra och ovanliga djuret på frimärke. Utgivningsår 2001. Tryckmetod: rasterdjudtryck/ståltryck.

berömda ölsorter, med stor spridning även till andra länder.

Man kan säga att de västra delarna av forna Tjeckoslovakien, nuvarande Tjeckien, haft och har de mest betydelsefulla maskinindustrierna, medan de östra delarna, nuvarande Slovakien, mer haft sin inriktning på jordbruk och skogsindustri samt med maskintillverkning som har anknytning till dessa områden.

Självständiga stater 1993

Efter Tjeckoslovaekiens upplösning den 31 december 1992, bildades 1993 de självständiga staterna Tjeckien (Česká Republika) och Slovakien (Slovenská Republika).

Den mycket vackra staden Prag är huvudstad i Tjeckien, medan Bratislava är huvudstad i Slovakien. Tjeckien har cirka 10,3 miljoner invånare, och Slovakien cirka 5,3 miljoner.

De båda ländernas språk, tjeckiska och slovakiska, är inbördes mycket lika, ungefär som de skandinaviska språken. Ett litet inflytande från ungerskan finns dock i slovakiskan, men trots detta talar tjecker och slovakar med varandra utan problem.

Att ett litet inflytande av det ungerska språket finns i slovakiskan är kanske helt naturligt, eftersom Slovakien under lång tid, fram till 1918, tillhörde Ungern.

Fantastiska frimärksländer

När Tjeckien och Slovakien grundades 1993, fick också samlarna två nya frimärksländer att bekanta sig med. Glädjande nog har man fortsatt med den tradition av handgraverade och ståltryckta frimärken, som var ett signum för Tjeckoslovaekiens frimärksframställning.

Tjeckien förfogar över flera mycket framstående gravörer av vilka vi kan nämna Jiri Bouda, Václav Fajt, Bedrich Housa, Miloš Ondráček, Bohumil Šneider och Martin Srb.

Berömd kyrkbyggnad i Prag. Utgivningsår 1993. Tryckmetod: ståltryck.

Troligen kan inte många länder visa upp så många kunniga gravörer!

Det är en lång tradition och kultur man skall föra vidare, och länderna vinnlägger sig verkligen om att lägga ner mycket arbete på sina frimärken.

Ofta är det vackra och omväxlande motiv i en inte alltför gräll färgskala.

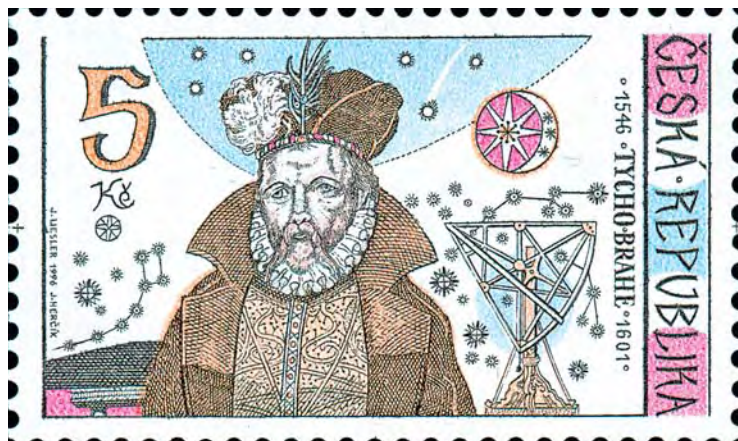
Måttlig utgivningspolitik

Hittills måste man säga att länderna inte heller har gett ut

för många frimärken, och sådant har man definitivt igen i längden. Skall man behålla anseendet som seriösa frimärksnationer gäller det också att svara för en måttfull utgivningstakt. Sådant uppskattar de flesta samlare och gör att de inte tröttnar. Bättre alltså att satsa på kvalitet än kvantitet!

Om vi tittar på exempelvis utgåvorna från år 2000, så gav Tjeckien ut 31 frimärken och fyra block. Under samma tid gav Slovakien ut 24 frimärken

Den danske astronomen Tycho Brahe (1546–1601) hedrades av Tjeckien med detta frimärke 1996 till minnet av hans födelse för 450 år sedan. Tycho Brahe lämnade Danmark 1597 och flyttade till Prag, där den astrologiskt intresserade kejsar Rudolf II blev hans mecenat. Utgivningsår 1996. Tryckmetod: rasterdjuptyck/ståltryck.

Konstverk från det tjeckiska Nationalgalleriet. Utgivningsår 1996. Tryckmetod: ståltryck.

och ett block. Med denna förnuftiga utgivningstakt skrämmer man inte bort samlarna, utan erbjuder istället kvalitet och förtroende.

Exklusiva tryckmetoder

Angeläget att än en gång framhålla, är att en stor del av frimärkena är handgraverade

Statsmannen, presidenten och dramatiker Václav Havel hedrad av Tjeckien med fin frimärksgravyr. Utgivningsår 2000. Tryckmetod: rasterdjuptryck/ståltryck.

och tryckta i den exklusiva djuptrycksmetoden ståltryck.

I kombination med ståltryck använder man sig också relativt ofta av någon annan djuptrycksmetod, vanligen rasterdjuptryck, som har snarlik anknytning med djuptrycksmetoden fotografvyr.

Med rasterdjuptryck/fotografvyr kan man från vissa förlagor, t.ex. fotografier, få fram en suverän halvtonsåtergivning.

Vid kombinationstryck trycker man vanligtvis bakgrunden i rasterdjuptryck, varefter de handgraverade partierna av frimärksbilden trycks ovanpå i ståltryck. På detta sätt utnyttjar man de olika tryckteknikernas fördelar fullt ut.

Man är däremot återhållsam med yttrycksmetoden offset, eftersom denna tryckmetod saknar reliefverkan och därmed det djup som är karakteristiskt för olika djuptrycksmetoder, främst ståltryck.

Fina samlarområden

Till dags dato har de båda länderna alltså levt upp till en mycket hög klass med sina utgåvor, och den som bekantar sig med frimärken från Tjeckien och Slovakien, kommer förmodligen inte att ångra sig. Det är mycket fina samlarområden. Vilket av länderna som man väljer är förstås en smaksak.

Vill man teckna ett abonnemang, så kan flera av Nordisk Filatelis annonsörer hjälpa till med den saken. Det borde inte heller vara omöjligt att än så länge få tag i samtliga frimärken från starten 1993 till ett rimligt pris. □

Ovan ser vi tre stolta rovfåglar på vackra frimärken från Slovakien. Utgivningsår 1994. Tryckmetod: rasterdjuptryck/ståltryck.

Slovariens filharmoni 50 år. Utgivningsår 1999. Tryckmetod: rasterdjuptryck/ståltryck.